

Оптимизационни задачи, Цифрови филтри

Практикум по приложение на графични програмни среди

Владимир Димитров

Катедра Силова Електроника
Факултет по Електронна Техника и Технологии

11 октомври 2021 г.

1 Приближения на данни с помощни криви

- Регресия
- Оптимизация
- Интерполация на данни

2 Цифрови Филтри

- Филтри с крайна импулсна характеристика
- Цифрови филтри с безкрайна импулсна характеристика

Приближения на данни с помощни криви

1 Приближения на данни с помощни криви

- Регресия
- Оптимизация
- Интерполация на данни

2 Цифрови Филтри

- Филтри с крайна импулсна характеристика
- Цифрови филтри с безкрайна импулсна характеристика

Приближения на данни с помощни криви

Регресия

Дефиниция на проблема

- ▶ На база съществуващи измервания $(t_1, y_1), (t_2, y_2) \dots (t_n, y_n)$ да се дефинира "най-добрата" аналитична функция, без да е задължително да съвпада с конкретни точки.

Дефиниция на проблема

- ▶ На база съществуващи измервания $(t_1, y_1), (t_2, y_2) \dots (t_n, y_n)$ да се дефинира "най-добрата" аналитична функция, без да е задължително да съвпада с конкретни точки.
- ▶ Какви аналитични функции има?

Дефиниция на проблема

- ▶ На база съществуващи измервания $(t_1, y_1), (t_2, y_2) \dots (t_n, y_n)$ да се дефинира "най-добрата" аналитична функция, без да е задължително да съвпада с конкретни точки.
- ▶ Какви аналитични функции има?
- ▶ По какъв критерии да изберем най-добрата апроксимация?

- ▶ Линейни по отношение на параметрите

- ▶ Линейни по отношение на параметрите
 - ▶ Линейна $y = a_0 + a_1x$

- ▶ Линейни по отношение на параметрите
 - ▶ Линейна $y = a_0 + a_1x$
 - ▶ Полином $y = a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n$

- ▶ Линейни по отношение на параметрите
 - ▶ Линейна $y = a_0 + a_1x$
 - ▶ Полином $y = a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n$
 - ▶ Рационална $y = \frac{p_0 + p_1x + \dots + p_nx^n}{q_0 + q_1x + \dots + q_nx^n}$

- ▶ Линейни по отношение на параметрите
 - ▶ Линейна $y = a_0 + a_1x$
 - ▶ Полином $y = a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n$
 - ▶ Рационална $y = \frac{p_0 + p_1x + \dots + p_nx^n}{q_0 + q_1x + \dots + q_nx^n}$
 - ▶ Слайн функции - Отсечково полиномна апроксимация. Два съседните полиноми трябва да имат еднакви производни (до някоя степен) в общата им точка.

- ▶ Линейни по отношение на параметрите
 - ▶ Линейна $y = a_0 + a_1x$
 - ▶ Полином $y = a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n$
 - ▶ Рационална $y = \frac{p_0 + p_1x + \dots + p_nx^n}{q_0 + q_1x + \dots + q_nx^n}$
 - ▶ Слайн функции - Отсечково полиномна апроксимация. Два съседните полиноми трябва да имат еднакви производни (до някоя степен) в общата им точка.
- ▶ Нелинейни по отношение на параметрите

- ▶ Линеини по отношение на параметрите
 - ▶ Линеина $y = a_0 + a_1x$
 - ▶ Полином $y = a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n$
 - ▶ Рационална $y = \frac{p_0 + p_1x + \dots + p_nx^n}{q_0 + q_1x + \dots + q_nx^n}$
 - ▶ Сплайн функции - Отсечково полиномна апроксимация. Два съседните полиноми трябва да имат еднакви производни (до някоя степен) в общата им точка.
- ▶ Нелинейни по отношение на параметрите
 - ▶ Степенна $y = ax^b + c$
 - ▶ Фуриерова (тригонометрична)
 $y = a_1 \sin(b_1x + c_1) + a_2 \sin(b_2x + c_2) + \dots + a_n \sin(b_nx + c_n)$

- ▶ Линейни по отношение на параметрите
 - ▶ Линейна $y = a_0 + a_1x$
 - ▶ Полином $y = a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n$
 - ▶ Рационална $y = \frac{p_0 + p_1x + \dots + p_nx^n}{q_0 + q_1x + \dots + q_nx^n}$
 - ▶ Сплайн функции - Отсечково полиномна апроксимация. Два съседните полиноми трябва да имат еднакви производни (до някоя степен) в общата им точка.
- ▶ Нелинейни по отношение на параметрите
 - ▶ Степенна $y = ax^b + c$
 - ▶ Фуриерова (тригонометрична)
 $y = a_1 \sin(b_1x + c_1) + a_2 \sin(b_2x + c_2) + \dots + a_n \sin(b_nx + c_n)$
 - ▶ Гаусова $y = a_1 e^{-\left(\frac{x-b_1}{c_1}\right)^2}$

- ▶ Линеини по отношение на параметрите
 - ▶ Линеина $y = a_0 + a_1x$
 - ▶ Полином $y = a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n$
 - ▶ Рационална $y = \frac{p_0 + p_1x + \dots + p_nx^n}{q_0 + q_1x + \dots + q_nx^n}$
 - ▶ Слайн функции - Отсечково полиномна апроксимация. Два съседните полиноми трябва да имат еднакви производни (до някоя степен) в общата им точка.
- ▶ Нелинейни по отношение на параметрите
 - ▶ Степенна $y = ax^b + c$
 - ▶ Фуриерова (тригонометрична)
 $y = a_1 \sin(b_1x + c_1) + a_2 \sin(b_2x + c_2) + \dots + a_n \sin(b_nx + c_n)$
 - ▶ Гаусова $y = a_1 e^{-\left(\frac{x-b_1}{c_1}\right)^2}$
 - ▶ Още много други

Минимизиране на грешката

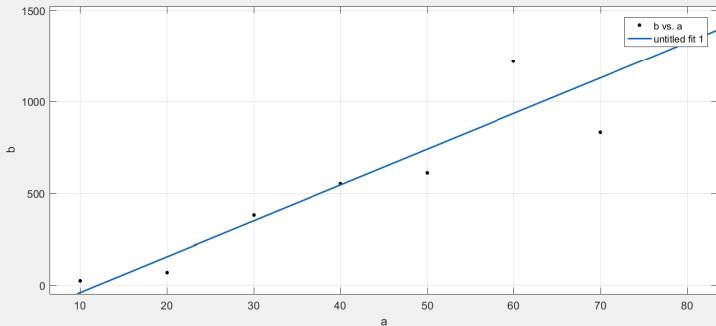
Дефиниция на проблема

Имаме n измервания, които са представени като $(x_1, y_1), (x_2, y_2) \dots (x_n, y_n)$. Да се апроксимират със кривата $y = a_0 + a_1x + e$, като се намерят коефициентите a_1, a_2 , които минимизират грешката e .

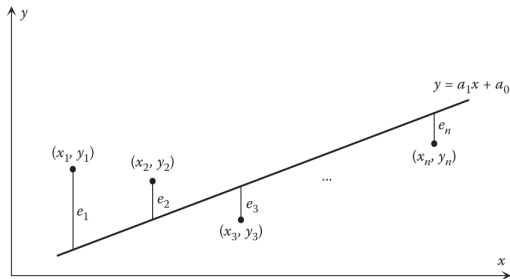
Минимизиране на грешката

Дефиниция на проблема

Имаме n измервания, които са представени като $(x_1, y_1), (x_2, y_2) \dots (x_n, y_n)$. Да се апроксимират със кривата $y = a_0 + a_1x + e$, като се намерят коефициентите a_1, a_2 , които минимизират грешката e .

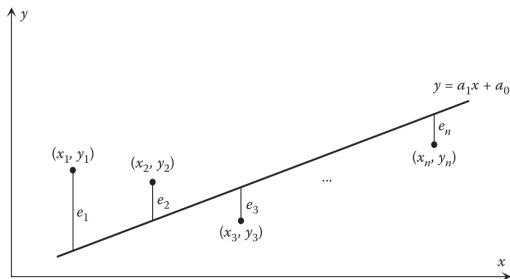

Критерии за най-добри коефициенти?

- ▶ Критерий 1 - Минимизиране на сумата за всички стойности $\sum_i^n e_i = \sum_i^n (y_i - a_0 - a_1x_i)$.

Критерии за най-добри коефициенти?

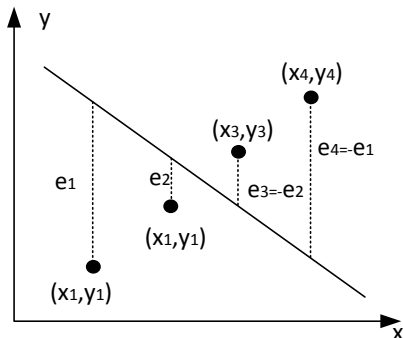
- ▶ Критерий 1 - Минимизиране на сумата за всички стойности $\sum_i^n e_i = \sum_i^n (y_i - a_0 - a_1x_i)$.

Критерий за най-добри коефициенти?

- ▶ Възможно ли е грешката да е 0 а кривата да не отговаря на тенденцията при данните?

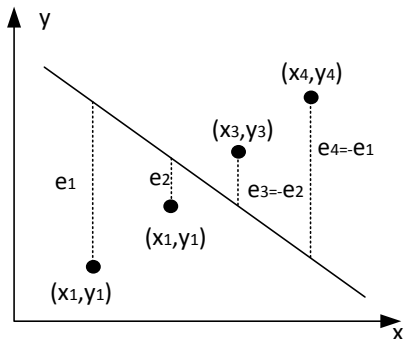
Критерий за най-добри коефициенти?

- ▶ Възможно ли е грешката да е 0 а кривата да не отговаря на тенденцията при данните?
- ▶ Извод: Критерий 1 е неподходящ.

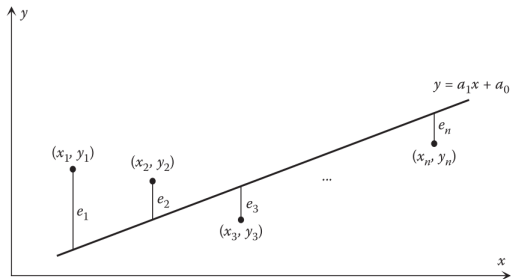

Критерий за най-добри коефициенти?

- ▶ Възможно ли е грешката да е 0 а кривата да не отговаря на тенденцията при данните?
- ▶ Извод: Критерий 1 е неподходящ.
- ▶ Необходима е функция, която да е стриктно положителна при отчитането на грешката (0 единствено, когато грешката е 0) - норма

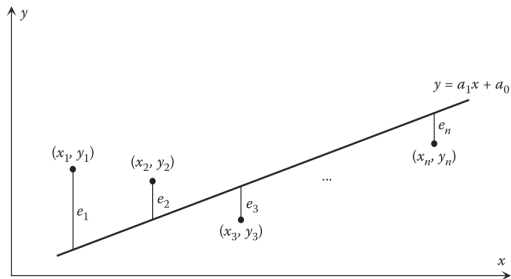

Критерии за най-добри коефициенти? - Норма ℓ_1

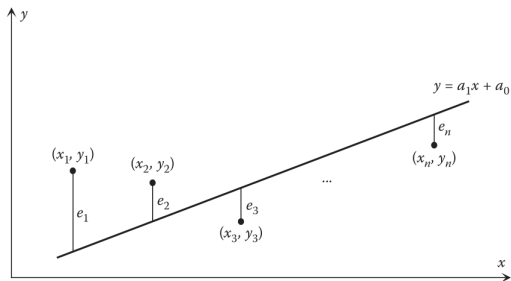
- ▶ Критерий 2 - Минимизиране на сумата по модул за всички стойности $\sum_i^n e_i = \sum_i^n (|y_i - a_0 - a_1x_i|)$ - Норма ℓ_1

Критерии за най-добри коефициенти? - Норма ℓ_1

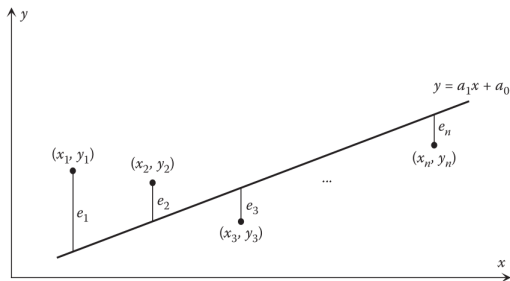
- ▶ Критерий 2 - Минимизиране на сумата по модул за всички стойности $\sum_i^n e_i = \sum_i^n (|y_i - a_0 - a_1x_i|)$ - Норма ℓ_1
- ▶ Основен проблем: може да не даде уникално решение на проблема - дайте пример

Критерии за най-добри коефициенти? - Норма ℓ_2

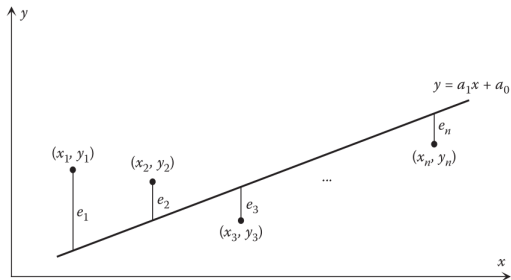

- ▶ Критерий 3 - Минимизиране на сумата от квадратите
 $SSE = \sum_i^n e_i^2 = \sum_i^n (y_i - a_0 - a_1x_i)^2$ - Норма ℓ_2

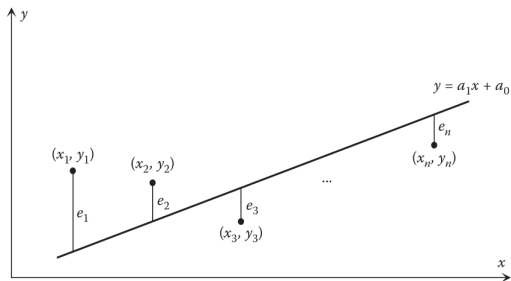
Критерии за най-добри коефициенти? - Норма ℓ_2

- ▶ Критерий 3 - Минимизиране на сумата от квадратите $SSE = \sum_i^n e_i^2 = \sum_i^n (y_i - a_0 - a_1x_i)^2$ - Норма ℓ_2
- ▶ Най- често използван, но не е устойчив на грешки при измерване ("outliners") - дайте пример

- ▶ Критерий 2 - Минимизиране на сумата по модул за всички стойности $\sum_i^n e_i = \sum_i^n (|y_i - a_0 - a_1x_i|)$ - Норма l_1
- ▶ Критерий 3 - Минимизиране на сумата от квадратите $SSE = \sum_i^n e_i^2 = \sum_i^n (y_i - a_0 - a_1x_i)^2$ - Норма l_2

- ▶ Критерий 2 - Минимизиране на сумата по модул за всички стойности $\sum_i^n e_i = \sum_i^n (|y_i - a_0 - a_1x_i|)$ - Норма l_1
- ▶ Критерий 3 - Минимизиране на сумата от квадратите $SSE = \sum_i^n e_i^2 = \sum_i^n (y_i - a_0 - a_1x_i)^2$ - Норма l_2
- ▶ Критерий 4 - Минимизиране на максималната грешка за всяка стойност $\max \{|y_i - a_0 - a_1x_i|\}$ - Норма l_∞

Сравнение между Критерии 2 и 3

- ▶ Основно се използват 2 и 3, като всяка от тях има предимства за определена ситуация.

Сравнение между Критерии 2 и 3

- ▶ Основно се използват 2 и 3, като всяка от тях има предимства за определена ситуация.
- ▶ Норма l_2 $SSE = \sum_i^n e_i^2 = \sum_i^n (y_i - a_0 - a_1 x_i)^2$ - най- често използван при апроксимация, по-бързо изчисление и винаги уникално решение
- ▶ Норма l_1 $\sum_i^n e_i = \sum_i^n (y_i - a_0 - a_1 x_i)$ - предимства при ясно изразени грешки при измерването , но може да няма уникално решение

Линейна регресия -Как да намерим коефициентите?

Дефиниция на проблема

- ▶ Да се намерят коефициентите a_0 и a_1 на полинома $y = a_0 + a_1x$, минимизиращи квадратната норма за n броя точки (x_1, y_1) , $(x_2, y_2) \dots (x_n, y_n)$
- ▶ Квадратната норма има вида $S_r = \sum_i^n e_i^2 = \sum_i^n (y_i - a_0 - a_1x_i)^2$

Линейна регресия - Как да намерим коефициентите?

Дефиниция на проблема

- ▶ Да се намерят коефициентите a_0 и a_1 на полинома $y = a_0 + a_1x$, минимизиращи квадратната норма за n броя точки $(x_1, y_1), (x_2, y_2) \dots (x_n, y_n)$
- ▶ Квадратната норма има вида $S_r = \sum_i^n e_i^2 = \sum_i^n (y_i - a_0 - a_1x_i)^2$
- ▶ Приравняваме производните на израза $\frac{dS_r}{da_0}, \frac{dS_r}{da_1}$ на израза по отношение на всеки от параметрите на 0

$$\frac{dS_r}{da_0} = -2 \sum (y_i - a_0 - a_1x_i)$$

$$\frac{dS_r}{da_1} = -2 \sum ((y_i - a_0 - a_1x_i) x_i)$$

Линейна регресия - Намиране на коефициентите

- ▶ Имайки предвид, че $(\sum a_0 = na_0)$

Линейна регресия - Намиране на коефициентите

- ▶ Имайки предвид, че $(\sum a_0 = na_0)$

$$0 = \sum y_i - na_0 - \sum a_1 x_i$$

$$0 = \sum x_i y_i - \sum a_0 x_i - \sum a_1 x_i^2$$

Линейна регресия - Намиране на коефициентите

- ▶ Имайки предвид, че $(\sum a_0 = na_0)$

$$0 = \sum y_i - na_0 - \sum a_1 x_i$$

$$0 = \sum x_i y_i - \sum a_0 x_i - \sum a_1 x_i^2$$

- ▶ От двете уравнения се изразяват двата коефициента

$$a_1 = \frac{n \sum x_i y_i - \sum x_i \sum y_i}{n \sum x_i^2 - (\sum x_i)^2}$$

$$a_0 = \frac{\sum y_i}{n} - a_1 \frac{\sum x_i}{n}$$

Функции регресионен анализ I - преди Matlab 2013

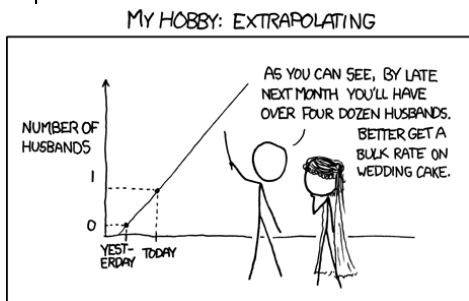
- ▶ $p = \text{polyfit}(x, y, n)$ - апроксимира (x, y) данните с полином от n -ти ред и връща коефициентите p на полинома

Функции регресионен анализ I - преди Matlab 2013

- ▶ $p = \text{polyfit}(x, y, n)$ - апроксимира (x, y) данните с полином от n -ти ред и връща коефициентите p на полинома
 - ▶ Ако имате коефициентите и ви интересува друга стойност $y = \text{polyval}(p, x)$ - изчислява стойността y на полином, с коефициенти p в точка x

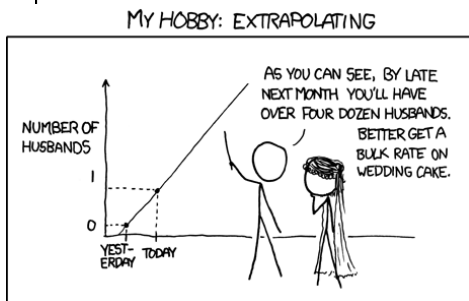
Функции регресионен анализ I - преди Matlab 2013

- ▶ $p = \text{polyfit}(x, y, n)$ - апроксимира (x, y) данните с полином от n -ти ред и връща коефициентите p на полинома
 - ▶ Ако имате коефициентите и ви интересува друга стойност $y = \text{polyval}(p, x)$ - изчислява стойността y на полином, с коефициенти p в точка x

Функции регресионен анализ I - преди Matlab 2013

- ▶ $p = \text{polyfit}(x, y, n)$ - апроксимира (x, y) данните с полином от n -ти ред и връща коефициентите p на полинома
 - ▶ Ако имате коефициентите и ви интересува друга стойност $y = \text{polyval}(p, x)$ - изчислява стойността y на полином, с коефициенти p в точка x

- ▶ $\text{fitobject} = \text{fit}(x, y, \text{fitType})$ - fitType определя апроксимиращата функция - полиномна, степенна, сплайн, Фурие или друга апроксимация. Използва се от `curve fitting tool`

- ▶ Линейна регресия $mdl = fitlm(tbl), modelspec$, където `tbl` е таблица с данните, а `modelspec` е уравнението на кривата

- ▶ Линейна регресия $mdl = fitlm(tbl), modelspec$, където `tbl` е таблица с данните, а `modelspec` е уравнението на кривата
 - ▶ Ползва се когато знаем кривата, трябва ни само коефициентите.

- ▶ Линейна регресия $mdl = fitlm(tbl), modelspec$, където `tbl` е таблица с данните, а `modelspec` е уравнението на кривата
 - ▶ Ползва се когато знаем кривата, трябва ни само коефициентите.
 - ▶ Опция `Robust` - ако има стойности с голяма разлика "Outliners"

- ▶ Линейна регресия $mdl = fitlm(tbl), modelspec$, където `tbl` е таблица с данните, а `modelspec` е уравнението на кривата
 - ▶ Ползва се когато знаем кривата, трябва ни само коефициентите.
 - ▶ Опция `Robust` - ако има стойности с голяма разлика "Outliners"
 - ▶ R^2 - коефициент на определеност, колко добре модела описва съществуващите данни

- ▶ Линейна регресия $mdl = fitlm(tbl), modelspec$, където `tbl` е таблица с данните, а `modelspec` е уравнението на кривата
 - ▶ Ползва се когато знаем кривата, трябва ни само коефициентите.
 - ▶ Опция `Robust` - ако има стойности с голяма разлика "Outliners"
 - ▶ R^2 - коефициент на определеност, колко добре модела описва съществуващите данни
 - ▶ p - *value* - колко съответния параметър е от значение при определяне на границата

- ▶ Линейна регресия $mdl = fitlm(tbl), modelspec$, където `tbl` е таблица с данните, а `modelspec` е уравнението на кривата
 - ▶ Ползва се когато знаем кривата, трябва ни само коефициентите.
 - ▶ Опция `Robust` - ако има стойности с голяма разлика "Outliners"
 - ▶ R^2 - коефициент на определеност, колко добре модела описва съществуващите данни
 - ▶ p - *value* - колко съответния параметър е от значение при определяне на границата
- ▶ Предсказване от съществуващ модел за други стойности $[ypred, yci] = predict(mdl, Xnew)$. `Xnew` трябва да е нов ред на таблицата

- ▶ Линейна регресия $mdl = fitlm(tbl)$, $modelspec$, където tbl е таблица с данните, а $modelspec$ е уравнението на кривата
 - ▶ Ползва се когато знаем кривата, трябва ни само коефициентите.
 - ▶ Опция `Robust` - ако има стойности с голяма разлика "Outliners"
 - ▶ R^2 - коефициент на определеност, колко добре модела описва съществуващите данни
 - ▶ p - *value* - колко съответния параметър е от значение при определяне на границата
- ▶ Предсказване от съществуващ модел за други стойности $[ypred, yci] = predict(mdl, Xnew)$. $Xnew$ трябва да е нов ред на таблицата
- ▶ Аналогично действие има и $feval(mdl, column1, column2)$, но приема директно вектор колона

- ▶ Линейна регресия $mdl = stepwiselm(X, y)$

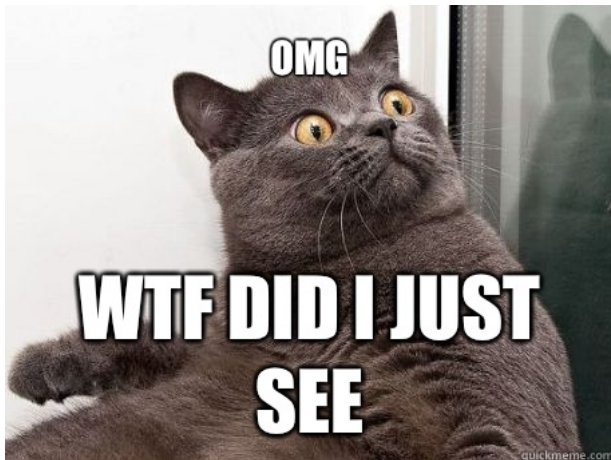
- ▶ Линейна регресия $mdl = stepwiselm(X, y)$
 - ▶ Ползва се когато искаме да пробваме различни видове функции за апроксимация

- ▶ Линейна регресия $mdl = stepwiselm(X, y)$
 - ▶ Ползва се когато искаме да пробваме различни видове функции за апроксимация
 - ▶ Няма опция Robust

- ▶ Линейна регресия $mdl = stepwiselm(X, y)$
 - ▶ Ползва се когато искаме да пробваме различни видове функции за апроксимация
 - ▶ Няма опция Robust
- ▶ Нелинейна регресия $mdl = fitnlm(X, y)$

Matlab Демонстрация

Да се демонстрират функциите `fitlm` и `stepwiselm` с готови данни от Matlab за линейна регресия.

Приближения на данни с помощни криви

Оптимизация

- ▶ Регресионния проблем е да се намерят коефициентите a_1, a_2, \dots , който да минимизират израза $y \approx Ax$.

Оптимизационна перспектива

- ▶ Регресионния проблем е да се намерят коефициентите a_1, a_2, \dots , който да минимизират израза $y \approx Ax$.
- ▶ Иначе казано да се намери минималната стойност на нормата

$$\underset{x}{\text{minimize}} \quad \|y - Ax\|$$

Оптимизационна перспектива

- ▶ Регресионния проблем е да се намерят коефициентите a_1, a_2, \dots , който да минимизират израза $y \approx Ax$.
- ▶ Иначе казано да се намери минималната стойност на нормата

$$\underset{x}{\text{minimize}} \quad \|y - Ax\|$$

- ▶ Това е линеен оптимизационен проблем без условия. В общия случай, ако се добавят условия той има вида

$$\begin{aligned} \underset{x}{\text{minimize}} \quad & fx \\ \text{subject to} \quad & Ax \leq b \\ & A_{\text{eq}}x = b_{\text{eq}} \\ & lb \leq x \leq ub \end{aligned}$$

Проблем

Да се намери оптималното съотношение на производство на павета от фабрика като е известно:

Използван ресурс	Продукт		Ограничения
	Паве 1	Паве 2	
Брой Обществени поръчки [брой]	7	11	77
Производствено време [ч/тон]	10	8	80
Съхранение[тона]	6	3	
Печалба [мил. лева]	150	175	

Проблем

Да се намери оптималното съотношение на производство на павета от фабрика като е известно:

Използван ресурс	Продукт		Ограничения
	Паве 1	Паве 2	
Брой Обществени поръчки [брой]	7	11	77
Производствено време [ч/тон]	10	8	80
Съхранение[тона]	6	3	
Печалба [мил. лева]	150	175	

- ▶ В Matlab $x = \text{linprog}(f,A,b,Aeq,beq,lb,ub)$

Проблем

Да се намери оптималното съотношение на производство на павета от фабрика като е известно:

Използван ресурс	Продукт		Ограничения
	Паве 1	Паве 2	
Брой Обществени поръчки [брой]	7	11	77
Производствено време [ч/тон]	10	8	80
Съхранение[тона]	6	3	
Печалба [мил. лева]	150	175	

- ▶ В Matlab $x = \text{linprog}(f,A,b,Aeq,beq,lb,ub)$
- ▶ Повече в упражнение 3 и литературата към него

Приближения на данни с помощни криви

Интерполация на данни

Интерполация - апроксимиране за междинни точни данни

Дефиниция на проблема

- ▶ На база съществуващи измервания $(t_1, y_1), (t_2, y_2) \dots (t_n, y_n)$ да се дефинира аналитична функция, съпадаща със съществуващите точки, която да даде "най-доброто" предположение за междинни или бъдещи стойности.

Интерполация - апроксимиране за междинни точни данни

Дефиниция на проблема

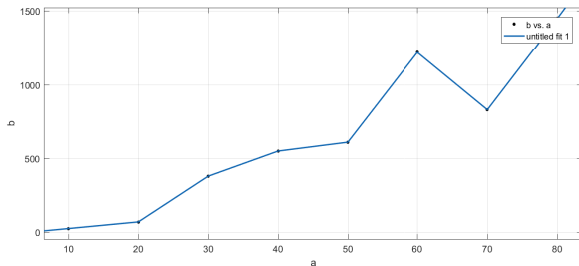
- ▶ На база съществуващи измервания $(t_1, y_1), (t_2, y_2) \dots (t_n, y_n)$ да се дефинира аналитична функция, съпадаща със съществуващите точки, която да даде "най-доброто" предположение за междинни или бъдещи стойности.
- ▶ Какви аналитични функции има?

Интерполация - апроксимиране за междинни точни данни

Дефиниция на проблема

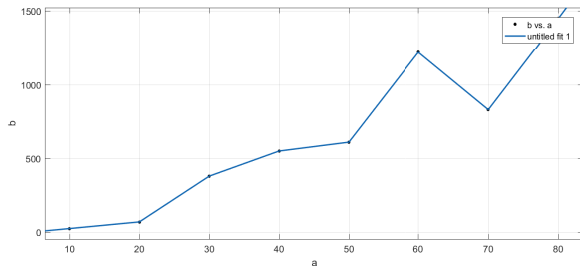
- ▶ На база съществуващи измервания $(t_1, y_1), (t_2, y_2) \dots (t_n, y_n)$ да се дефинира аналитична функция, съпадаща със съществуващите точки, която да даде "най-доброто" предположение за междинни или бъдещи стойности.
- ▶ Какви аналитични функции има?
- ▶ По какъв критерии да изберем най-добрата апроксимация?

Интерполация на данни в Matlab

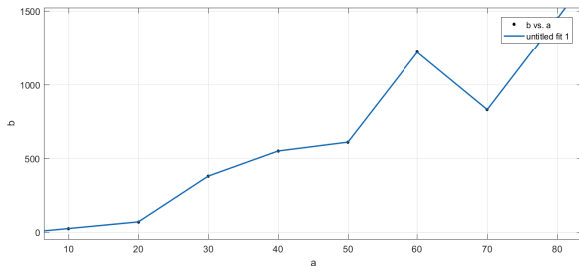
► Функция в Matlab `vq1 = interp1(x,y,xq,method)`.

Интерполация на данни в Matlab

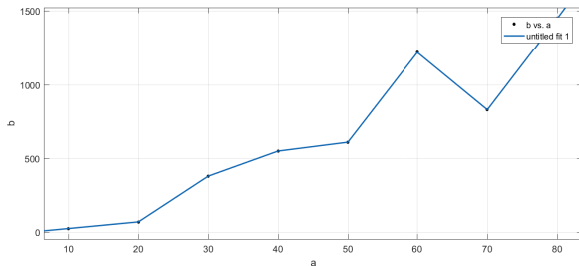
- ▶ Функция в Matlab `vq1 = interp1(x,y,xq,method)`.
- ▶ Линейна 'linear'

Интерполация на данни в Matlab

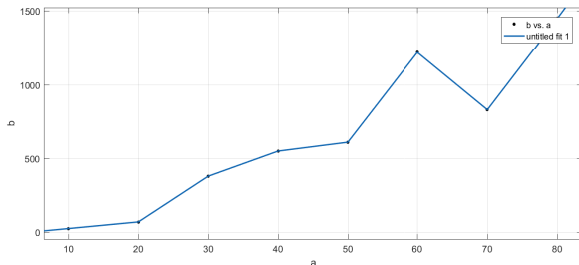
- ▶ Функция в Matlab `vq1 = interp1(x,y,xq,method)`.
- ▶ Линейна 'linear'
- ▶ Най-близката съществуваща 'nearest', 'next', 'previous' - не генерира нови данни. Работи аналогично на ЦАП.

Интерполация на данни в Matlab

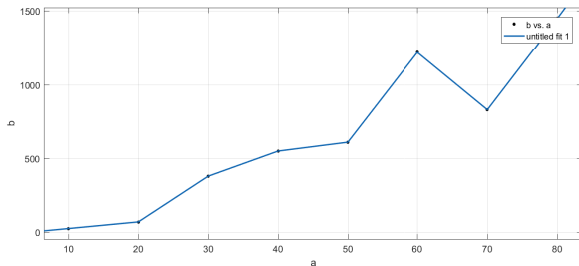
- ▶ Функция в Matlab `vq1 = interp1(x,y,xq,method)`.
- ▶ Линейна 'linear'
- ▶ Най-близката съществуваща 'nearest', 'next', 'previous' - не генерира нови данни. Работи аналогично на ЦАП.
- ▶ Кубична сплайн функция 'cubic' - по-добре отразява осцилации

Интерполация на данни в Matlab

- ▶ Функция в Matlab `vq1 = interp1(x,y,xq,method)`.
- ▶ Линеина 'linear'
- ▶ Най-близката съществуваща 'nearest', 'next', 'previous' - не генерира нови данни. Работи аналогично на ЦАП.
- ▶ Кубична сплайн функция 'cubic' - по-добре отразява осцилации
- ▶ Хермитиев полином 'makima' - по добра при монотонни функции (без осцилации)

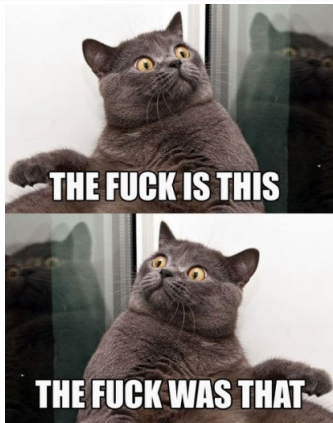
Интерполация на данни в Matlab

- ▶ Функция в Matlab $vq1 = \text{interp1}(x,y,xq,\text{method})$.
- ▶ Линейна 'linear'
- ▶ Най-близката съществуваща 'nearest', 'next', 'previous' - не генерира нови данни. Работи аналогично на ЦАП.
- ▶ Кубична сплайн функция 'cubic' - по-добре отразява осцилации
- ▶ Хермитиев полином 'makima' - по-добра при монотонни функции (без осцилации)
- ▶ за две дименсии $Vq = \text{interp2}(X,Y,V,Xq,Yq)$

Демонстрация с Matlab

Да се покажат различните видове интерполации върху общи данни

Цифрови Филтри

- ▶ С крайна импулсна характеристика - необходимо е да се помнят предишни стойност само на входа

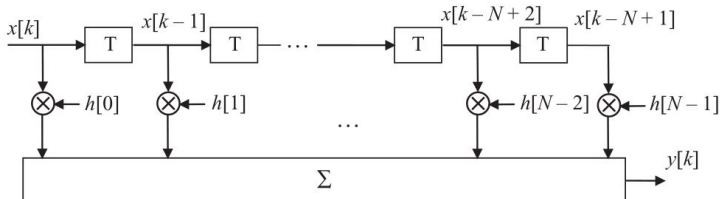
- ▶ С крайна импулсна характеристика - необходимо е да се помнят предишни стойност само на входа
- ▶ С безкрайна импулсна характеристика - необходимо е да се помнят предишни стойност и на входа и на изхода

Цифрови Филтри

Филтри с крайна импулсна характеристика

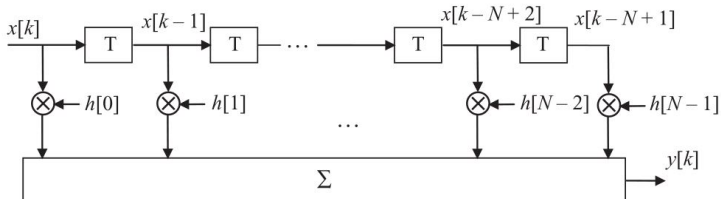
Крайна импулсна характеристика (FIR)

- ▶ Използват се само входния сигнал в сегашния и предишни моменти.

Крайна импулсна характеристика (FIR)

- ▶ Използват се само входния сигнал в сегашния и предишни моменти.
- ▶ Необходими логически елементи за реализация: преместващ регистър, умножител и акумулатор

Пример за FIR филтър - коефициенти?

- ▶ Стандартен проблем: Да се усреднят измерените стойности от АЦП-то на микроконтролера

```
unsigned int ADCAVG(int16_t *adcBuffer)
{
    unsigned int result1 = *adcBuffer;
    unsigned int result2 = *(adcBuffer+2);
    unsigned int result3 = 0;
    result1+=*(adcBuffer+1);
    result1=result1>>1;
    result2+=*(adcBuffer+3);
    result2=result2>>1;
    result3= (result1+result2)>>1;
    return result3;
}
```

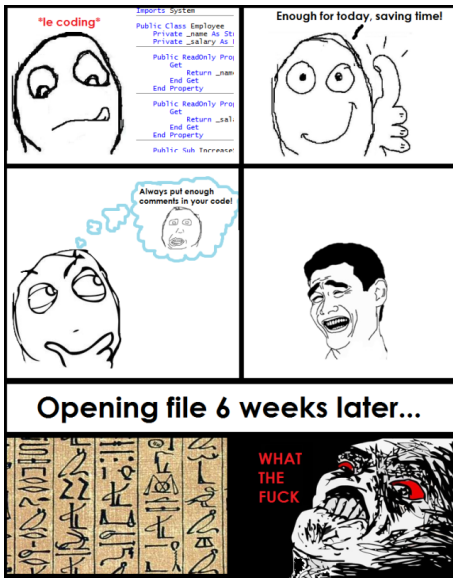
Пример за FIR филтър - коефициенти?

- ▶ Стандартен проблем: Да се усреднят измерените стойности от АЦП-то на микроконтролера

```
unsigned int ADCAVG(int16_t *adcBuffer)
{
    unsigned int result1 = *adcBuffer;
    unsigned int result2 = *(adcBuffer+2);
    unsigned int result3 = 0;
    result1+=*(adcBuffer+1);
    result1=result1>>1;
    result2+=*(adcBuffer+3);
    result2=result2>>1;
    result3= (result1+result2)>>1;
    return result3;
}
```

- ▶ Какви са коефициентите на FIR филтъра?

И какво разбрахме от кода...

- ▶ $h = \text{fir1}(n, Wn, \text{ftype})$, връща коефициентите h на FIR филтър ftype от n -ти ред, със вектор на честотни ограничения Wn (срязова честота на НЧ и ВЧ)

- ▶ $h = \text{fir1}(n, Wn, \text{ftype})$, връща коефициентите h на FIR филтър ftype от n -ти ред, със вектор на честотни ограничения Wn (срязова честота на НЧ и ВЧ)
- ▶ $d = \text{designfilt}(\text{resp}, \text{Name}, \text{Value})$

- ▶ $h = \text{fir1}(n, Wn, \text{ftype})$, връща коефициентите h на FIR филтър ftype от n -ти ред, със вектор на честотни ограничения Wn (срязова честота на НЧ и ВЧ)
- ▶ $d = \text{designfilt}(\text{resp}, \text{Name}, \text{Value})$
 - ▶ Визуализация със $\text{fvtool}(d)$

- ▶ $h = \text{fir1}(n, Wn, \text{ftype})$, връща коефициентите h на FIR филтър ftype от n -ти ред, със вектор на честотни ограничения Wn (срязова честота на НЧ и ВЧ)
- ▶ $d = \text{designfilt}(\text{resp}, \text{Name}, \text{Value})$
 - ▶ Визуализация със $\text{fvtool}(d)$
- ▶ Чрез вграденото приложение в Matlab [filter designer tool](#)

Диференчно уравнение, предавателна функция

Изходният сигнал за филтър с импулсна характеристика $h[k]$ за произволна входна поредица $x[k]$ е

$$y[k] = \sum_{m=0}^{N-1} h[m] x[k-m]$$

Диференчно уравнение, предавателна функция

Изходният сигнал за филтър с импулсна характеристика $h[k]$ за произволна входна поредица $x[k]$ е

$$y[k] = \sum_{m=0}^{N-1} h[m] x[k-m]$$

Z-преобразуван израз

$$Y(z) = \sum_{k=0}^{N-1} h_k z^{-k}$$

Честотната характеристика на филтърът се получава при $z = e^{j\omega+2\pi k}$, където $\omega \in \left[-\frac{\pi}{2}, \frac{\pi}{2}\right]$

- ▶ Винаги са устойчиви

Предимства и недостатъци

- ▶ Винаги са устойчиви
- ▶ Не се променя фазата на сигнала

Предимства и недостатъци

- ▶ Винаги са устойчиви
- ▶ Не се променя фазата на сигнала
- ▶ Слабо чувствителни към точността на имплементация на коефициентите

Предимства и недостатъци

- ▶ Винаги са устойчиви
- ▶ Не се променя фазата на сигнала
- ▶ Слабо чувствителни към точността на имплементация на коефициентите
- ▶ По-голям брой коефициенти за дадено задание - повече памет и умножения

Цифрови Филтри

Цифрови филтри с безкрайна импулна характеристика

Да се дискретизира предавателната функция на проектиран аналогов филтър. Видове аналогови филтри, които се апроксимират:

- ▶ Butterworth - без осцилации в лентата на пропускане или филтриране, но малка стръмност

Да се дискретизира предавателната функция на проектиран аналогов филтър. Видове аналогови филтри, които се апроксимират:

- ▶ Butterworth - без осцилации в лентата на пропускане или филтриране, но малка стръмност
- ▶ Bessel - Най-малка стръмност , но най-линейно ФЧХ.

Да се дискретизира предавателната функция на проектиран аналогов филтър. Видове аналогови филтри, които се апроксимират:

- ▶ Butterworth - без осцилации в лентата на пропускане или филтриране, но малка стръмност
- ▶ Bessel - Най-малка стръмност , но най-линейно ФЧХ.
- ▶ Chebyshev - по-стръмено затихване за същия ред от Butterworth и Bessel, но с осцилации в лентата на пропускане(тип 1) или филтриране (тип 2). Не добро ФЧХ на сигнала

Да се дискретизира предавателната функция на проектиран аналогов филтър. Видове аналогови филтри, които се апроксимират:

- ▶ Butterworth - без осцилации в лентата на пропускане или филтриране, но малка стръмност
- ▶ Bessel - Най-малка стръмност , но най-линейно ФЧХ.
- ▶ Chebyshev - по-стръмено затихване за същия ред от Butterworth и Bessel, но с осцилации в лентата на пропускане(тип 1) или филтриране (тип 2). Не добро ФЧХ на сигнала
- ▶ Elliptical - Най-стръмно затихване от всички, но с осцилации в лентата на пропускане и филтриране и нелинейно ФЧХ.

Диференчно уравнение, предавателна функция

Два метода на дискретизация:

- ▶ Чрез z -преобразуване на предавателната функция.

Диференчно уравнение, предавателна функция

Два метода на дискретизация:

- ▶ Чрез z -преобразуване на предавателната функция.
- ▶ Билинейна трансформация

Z-преобразуване - $[bz,az] = \text{impinvar}(b,a,fs,tol)$ в Matlab

При z-преобразуването се запазва импулсната характеристика на филтъра, при условие, че честотата на дискретизация е безкрайност.

Z-преобразуване - $[bz, az] = \text{impinvar}(b, a, fs, tol)$ в Matlab

При z-преобразуването се запазва импулсната характеристика на филтъра, при условие, че честотата на дискретизация е безкрайност. Аналогова предавателна функция:

$$H_a(p) = \sum_{m=1}^N \frac{A_m}{p - a_m} \xrightarrow{L^{-1}} h_a(t) = \sum_{m=1}^N A_m e^{a_m t} u(t)$$

Z-преобразуване - $[bz, az] = \text{impinvar}(b, a, fs, tol)$ в Matlab

При z-преобразуването се запазва импулсната характеристика на филтъра, при условие, че честотата на дискретизация е безкрайност. Аналогова предавателна функция:

$$H_a(p) = \sum_{m=1}^N \frac{A_m}{p - a_m} \xrightarrow{L^{-1}} h_a(t) = \sum_{m=1}^N A_m e^{a_m t} u(t)$$

Дискретизирайки импулсната характеристика

$$h_d[kT_s] = \sum_{m=1}^N A_m e^{a_m k T_s} u(t)$$

Z-преобразуване - $[bz, az] = \text{impinvar}(b, a, fs, tol)$ в Matlab

При z-преобразуването се запазва импулсната характеристика на филтъра, при условие, че честотата на дискретизация е безкрайност. Аналогова предавателна функция:

$$H_a(p) = \sum_{m=1}^N \frac{A_m}{p - a_m} \xrightarrow{L^{-1}} h_a(t) = \sum_{m=1}^N A_m e^{a_m t} u(t)$$

Дискретизирайки импулсната характеристика

$$h_d[kT_s] = \sum_{m=1}^N A_m e^{a_m k T_s} u(t)$$

Чрез z-преобразуване се получава предавателната характеристика $z = e^{sT_s}$.

$$H_d(z) = \sum_{m=1}^N \frac{T_s A_m}{(1 - e^{s_m T_s} z^{-1})}$$

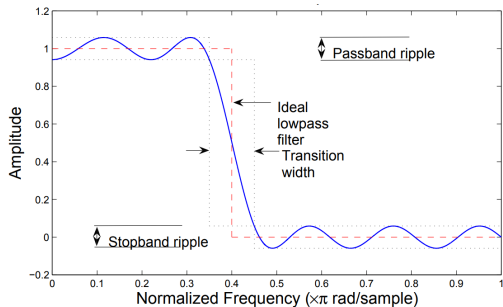
Билинейна трансформация - bilinear в Matlab

При билинейната трансформация се замества от аналоговата предавателна функция

$$p = \frac{2}{T_s} \frac{z - 1}{z + 1}$$

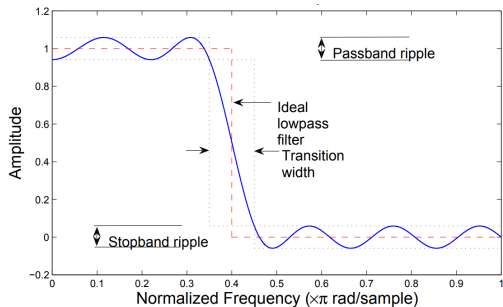
Функция в Matlab `[Ad,Bd,Cd,Dd] = bilinear(A,B,C,D,fs,fp)`

Проектиране на IIR филтри в Matlab

- Filter Designer приложението

Проектиране на IIR филтри в Matlab

- ▶ Filter Designer приложението
- ▶ `fdesign.lowpass('Fp,Fst,Ap,Ast',Fp,Fst,0.05,0.05,'linear');`

- ▶ По-бързи (по-малко RAM, по-малко умножения)

Предимства и недостатъци

- ▶ По-бързи (по-малко RAM, по-малко умножения)
- ▶ По-ефективни за реализация на дадена АЧХ

Предимства и недостатъци

- ▶ По-бързи (по-малко RAM, по-малко умножения)
- ▶ По-ефективни за реализация на дадена АЧХ
- ▶ Чувствителни към точността на коефициентите - дори и неустойчиви

Предимства и недостатъци

- ▶ По-бързи (по-малко RAM, по-малко умножения)
- ▶ По-ефективни за реализация на дадена АЧХ
- ▶ Чувствителни към точността на коефициентите - дори и неустойчиви
- ▶ Нелинейна ФЧХ при определени условия

- ▶ Stephen Boyd and Lieven Vandenberghe.
Convex Optimization.
Cambridge University Press, New York, NY, USA, 2004.
- ▶ R.P. Canale and D. Steven C. Chapra.
Numerical Methods for Engineers.
McGraw-Hill Education, 2014.
- ▶ A.V. Oppenheim and R.W. Schaffer.
Discrete-Time Signal Processing: Pearson New International Edition.
Pearson Education Limited, 2013.